

הלל "בין בבית ובין בשדה תעשה זילוף", משמע, דכלל לא עלה על דעתם לחלק בזה.

אלמא, לאו בתקלה פליגי. אלא מטעמא אחרינא אסרו בית שמאי. והא דחיישת לתקלה, שיטה שלישית היא. ואינה ענין למחלוקת בית שמאי ובית הלל כלל.⁽¹⁾

והיינו דאמרינן "תקלה עצמה — תנאי היא". דפליגי בה רבי ישמעאל ברבי יוסי ורבנן.

שנינו לעיל: חבית של תרומה שנשברה וכו', ואם לאו — רבי אליעזר אומר: תרד ותטמא, ואל יטמאנה ביד. ורבי יהושע אומר: יטמאנה ביד!

אמר רבי יוסי בר הנינא: מחלוקת, כשיש בתרומה שיעור סאה, שנפלה לפחות ממאה סאה חולין טמאין. לפי שאין התרומה בטלה ברוב חולין, עד שיהיו בחולין מאה שיעורים כמותה כנגדה. אבל בפחות מכך, הרי היא אוסרת את כל התערובת. ובכי האי גוונא איכא הפסד מרובה דחולין.

אבל אם נפלה תרומה למאה סאין חולין טמאין, לדברי הכל תרד לתוכם ותטמא, ואל יטמאנה ביד. שהרי התרומה בטילה באחד ממאה. ואף אם תיפול לתוך החולין, יהיה מותר לזר לאוכלם. וכיון דליכא בזה הפסד, אסור לטמאותה בחנם.

ורבינו חננאל פירש ד"הכרעת שלישית" היינו דור שלישי. ששלשה דורות היו מזמן בית שמאי עד לרבי ישמעאל ברבי יוסי, כלומר, הכרעת תלמיד לאו הכרעה היא. עוד כתב בשם רב האי, דלא חשיב הכרעה אלא כשהשלישי מכריע לגמרי כדעת האחד,

ובית הלל אומרים: תעשה זילוף, דלא חיישינן לתקלה.

אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: אני אכריע בין בית שמאי לבית הלל.

אם בשדה נטמאת, תשפך חבל. שהרי בשדה אין לו על מה לזלף. ולא יביאנה לביתו, משום דחיישינן שבינתיים ישתה ממנה.

ואם נטמאה בבית, תעשה זילוף. שהרי יכול מיד לזלף ממנה. ובזמן קצר כזה לא חיישינן לתקלה.

איכא דאמרי, כך אמר רבי ישמעאל: **ביין חדש** שאינו ראוי עדיין לזילוף, תשפך חבל [בבת אחת], ולא ישנה עד שתתיישן. משום דחיישינן לתקלה לזמן מרובה כל כך.

אבל בחבית של יין ישן, שכבר ראוייה היא לזילוף, תעשה זילוף. ואף אם נטמאת בשדה, יביאנה לביתו. לפי שבזמן מועט כזה לא חיישינן לתקלה. ורבי ישמעאל ברבי יוסי היה בדור מאוחר יותר מבית שמאי ובית הלל.

וכשאמר דבר זה, אמרו לו חכמי דורו: אין הלכה כמותך. לפי שאין הכרעת דעת שלישית מכרעת.

שהרי ממה שלא אמרו בית שמאי "בין בבית בין בשדה תשפך חבל", ומדלא אמרו בית

בתרומה טמאה, המותרת בהנאה. וכן איתא ברש"י בתמורה לג ב. ויעוין ברש"ש שם.

1. רש"י. ותוספות כתבו דאף אי טעמייהו משום תקלה, כיון שלא גילו הראשונים דעתם שיש לחלק בכך, אין הלכה כמכריע.